

OGLAŠAJTE V
NAJSTAREJŠEMU
SLOVENSKEMU
DNEVNIKU V OHIO
★
Izvršujemo vsakovrsne
tiskovine

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

SVIŠEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

ADVERTISE IN
THE OLDEST
SLOVENE DAILY
IN OHIO

★
Commercial Printing of
All Kinds

VOL. XXXI. — LETO XXXI.

CLEVELAND, OHIO, WEDNESDAY (SREDA), SEPTEMBER 15, 1948

STEVILKA (NUMBER) 180

Domače vesti

Redna seja

Nocoj ob osmih se vrši redna mesečna seja društva Waterloo Grove št. 110 WC v Slov. del. domu na Waterloo Rd. Članice so vabljene, da se udeležijo v polnem številu.

Važen sestanek

Obvešča se vse one, ki so se prijavile, da bodo delali ob priliki proslave 30-letnice Slov. društvenega doma na Recher Ave., da pridejo nocoj, v sredo ob osmih v SDD, Recher Ave., na važen sestanek.

Seja Wallaceovega kluba 32. varde

Zelo važna seja Progressivnega kluba 32. varde se bo vršila v četrtek, 16. septembra v SDD na Waterloo Rd. Pričetek ob osmih zvečer. Volitve se z vsakim dnem bližajo in potrebno je, da se začne z aktivnim delom. Klub bo skušal dobiti oba kandidata, Henry Wallace-a in Glen Taylorja, v naselbino prihodnji mesec. Prosi in vabi se vse, ki se zanimajo za to gibanje, da pridejo na sejo.

Za potrebno rojakinjo

V našem uradu smo prejeli sledeče prispevke za potrebno Mrs. Thereso Raymond, rojeno Mahnič, ki leži težko bolna: \$1 od Mrs. Anna Markovich, E. 43 St., \$10 od Mr. Antona Prijatel, 1022 E. 68 St., in \$2 od Mr. Jerry Mohar, 6033 St. Clair Ave.

V imenu potrebne Mrs. Raymond se vsem darovalcem iskreno zahvaljujemo!

Žene se bodo lahko vpisale za armadno službo

Naborni urad je naznanil, da se bodo danes lahko začele vpisovati za armadno službo ženske v starosti od 18 do 35 let. Toda potrebuje se le omejeno število žensk za armadni, letalski in mornariški oddelek.

ČEŠKA DELEGACIJA ZA SKUPŠČINO Z. N.

PRAGA, 13. sept. — Češkoslovaška vlada je danes naznanila, da bo zunanji minister Vladimír Clementis načeloval češkoslovaški delegaciji na zasedanju Generalne skupščine Združenih narodov v Parizu.

To bo prvi mednarodni sestanek, katerega se bo udeležil novi češkoslovaški zunanji minister.

"OBRAVNAVA" PROTI HITLERJU ODLOŽENA

MONAKOVO, 13. sept. — Denacifikacijska "obravnavna" proti Adolfu Hitlerju in njegovi ženi Evi Braun je bila danes radi bolezni sodnika odložena.

Obravnavo so zahtevali sodniki Hitlerjeve žene, ki hočejo vedeti, če bodo lahko nasledili njeno imovino.

ZAMOREC UBIT NA VOLITVAH V GEORGIJI

MT. VERNON, 13. sept. — Danes sta bila aretirana dva brata, ki sta ubila 28 let starega zamorca Isiah Niksona, ker se je udeležil primarnih volitev v Georgiji.

Ubiti zamorec je dan pred volitvami odšel na policijo in vprašal, če lahko voli. Šef Krimon mu je povedal, da lahko, toda da mu tega ne svetuje.

V "Enakopravnosti" dobite vedno sveže dnevne novice o dogodkih po svetu in doma!

Wallace okrcal v Chicagu

odlok illinoiske sodnije

Pred 19,000 poslušalci je obtožil demokrate in republikance, da hočejo omejiti volitve na dve stari stranki

CHICAGO, 14. sept. — Predsedniški kandidat Progressivne stranke Henry A. Wallace je danes obtožil demokrate in republikance, da hočejo onemogočiti Progressivni stranki, da bi postavila v Illinoisu svoje kandidate za novembrske volitve.

Wallace je govoril na shodu, ki se je vršil na Wrigley Baseball Fieldu in katerega se je udeležilo nad 19,000 oseb. Izjavil je med ostalim, da izbira med samo dvema strankama ni demokracija izbira, pač pa da vodi v fašizem.

Pričakovalo se je, da bo Wallace govoril o vprašanju kmetijstva, toda ker je med tem bil naznanjen odlok illinoiske sodnije v zvezi s prizivom Progressivne stranke, je v svojem govoru največ govoril o tej zadevi.

(Višja sodnja Illinoisa je zavrgla priziv progresivcev proti odloku volilnega odbora, ki je zanimal mesto na glasovnici Wallaceu in ostalim kandidatom Progressivne stranke).

Progressivci se borijo proti Taft-Hartleyevemu zakonu

Akcijo illinoiske sodnije je Wallace označil za "udarec demokraciji." Izjavil je, da demokraci in republikanci hočejo omejiti izbiro v volilnih kočah.

"Demokraci in republikanci, ki bi omejili izbiro v volilnih kočah, bi ukradli pravico glasovanja proti znižanju mezd in daljših delovnih urah."

Predsedniški kandidat je tudi izjavil, da je Progressivna stranka edina stranka, ki se iskreno bori proti Taft-Hartleyevemu zakonu. Pristavil je, da bi

Višinski obtožil zapadne sile, da si hočejo prisvojiti italijanske kolonije

PARIZ, 14. sept. — Sovjetski zastopnik zunanjega ministra Andrej Višinski je danes obtožil zapadne sile, da si poskušajo medseboj razdeliti bivše italijanske kolonije.

Trije delegati zapadnih sil so na konferenci, na kateri se razmotriva o bivšimi italijanskimi kolonijami, zanimali obtožbe sovjetskega delegata. Pozvali so Višinskega, naj dokaže, da Sovjetsko zvezo res zanima ureditev tega vprašanja in pristane, da se Somalijo vrne Italiji pod poverjeništvom Združenih narodov.

Višinski je predlog zavrgel vztrajajoč, da se mora rešiti nakepat vprašanje vseh kolonij, ne pa samo ene.

Današnja seja je bila že druga. Toda doslej se predstavniki štirih velikih sil niso mogli zediniti niti na enem vprašanju. Jutri se bo vršila zadnja seja, nakar bo cela zadeva izročena Generalni skupščini Združenih narodov.

Višinski je obtožil Zedinjene države, da kršijo italijansko mirovno pogodbo, ker v Tripolitaniji vzdržujejo in razširjajo neko letališče. Ameriški delegat Lewis Douglas pa je odgovoril, da letališče služi samo za povezo in da italijanska mirovna pogodba nima določbe glede uporabe takšnega letališča.

Sovjetski delegat je dalje ob-

tožil Truman, če bi res bil iskren v svoji opoziciji temu zakonu, naznanil svojo podporo kandidatom Progressivne stranke.

Wallace je takoj po prihodu v Chicagu imel sestanek v nekem hotelu s farmakimi podpiratelji. Policijski komisar pa je poslal 530 policajev, da zaščitijo progresivce in opozoril, da se ne bo trpelo nasilja.

Truman je jetnik bankirjev in militaristov

Wallace je ponovil obtožbe, da je Truman postal jetnik razpadajoče se demokracije masinerije ter bankirjev in militaristov, katere je v Washingtonu postavil na mesta new-dealovcev.

"Ko mora ljudstvo izbirati med dvema starima strankama, to ljudstvo samo izbira, katera skupina wall-streetskih bankirjev mu bo vzela prihranke, razbila unije in ga vodila v vojno," je rekel Wallace.

Predsedniški kandidat je napadel tudi draginjo. V zvezi s tem je dejal, da cene kontrolirajo "interesi," dočim se demokraci in republikanci pripravljajo glede kontrol.

"Lahko dolžite Trumana, da je odgovoren, ker so prašičji kotletji dolar funt—toda z glasovanjem za Deweya ne boste znižali cene na 50 centov."

tožil Francijo, da "grabi zemljo." Omenil je uradno izjavo, po kateri so Francozi zahtevali za sebe libijsko provinco Fezan. Kar se pa tiče Anglije, je Višinski dejal, da si želi prisvojiti poverjeništvom nad Kirenaiko. Pristavil je, da že to dokazuje, da se zapadne sile ne zanimajo za ekonomsko, politično in socialno blaginjo kolonijalnih ljudstev, pač pa samo, kako bi si medseboj razdelili kolonije.

Ameriški delegat Douglas je vztrajal, da se Somalijo vrne Italiji pod poverjeništvom Združenih narodov, če so že vse štiri sile na to pristale.

Toda Višinski je ponovno zahteval, da se mora odločiti o usodi vseh bivših italijanskih kolonij.

Sovjetska zveza je večkrat predlagala, naj se Italiji vrnejo vse njene predvojne kolonije, toda predlogu so se soglasno zoperstavljale zapadne sile.

Položaj bodo verjetno izkoristili italijanski komunisti za napade proti Angliji, Franciji in Zedinjenim državam.

V CHICAGU SO ZVIŠALI VOZNO NA BUSIH

Chicago, 14. sept. Od prihoda sobote bo v Chicagu zvišana voznina na busih za 3 cente. To je prvo zvišanje v 31 letih.

KONFERENCA V PARIZU KONČALA S POLOMOM

PARIZ, 15. sept. — Predstavniki štirih velikih sil so danes zaključili s popolnim neuspehom konferenco glede usode bivših italijanskih kolonij.

Cela zadeva bo sedaj predložena Generalni skupščini Združenih narodov.

Na današnji seji je Sovjetska zveza revidirala svoje stališče in zahtevala, da se bivše italijanske kolonije postavi pod mednarodno poverjeništvom. Pred tem pa je zahtevalo, da se kolonije vrne pod upravo Italije, soglasno s poverjeništvom organizacije Z. N. Toda zapadne sile so se zoperstavile obema predlogoma.

Iz Washingtona pa poročajo, da so Zedinjene države razkrile svoje stališče v zvezi z bivšimi italijanskimi kolonijami. Naznanjeno je bilo, da Zedinjene države podpirajo zahtevo Anglije, ki hoče obdržati kontrolo nad bivšo italijansko kolonijo Libijo v severni Afriki.

Zapadni diplomati bili pri Molotovu

MOSKVA, 14. sept. — Trije predstavniki zapadnih sil so se danes po daljšem času ponovno sestali s sovjetskim zunanjim ministrom Vjačeslavom Molotovom v zvezi s pogajanjimi glede "berlinske krize".

Današnji sestanek je bil najkrajši od vseh dosedanjih. Po sestanku so se trije zapadni diplomati podali na medsebojno konferenco v angleško poslanstvo.

Kot običajno ni hotel ameriški ambasador gen. Walter B. Smith podati nobenega komentarja v zvezi s sestankom s sovjetskim zunanjim ministrom. Rekel je le, da so se sestali s Molotovom in njegovim pomočnikom Smirnovom.

Smith ni hotel celo odgovoriti na vprašanje, če se bo vršil še kakšen sestanek s sovjetskimi predstavniki.

Vatikan poskuša razbiti delavske unije v Italiji

RIM, 13. sept. — Vatikan je danes dogotovil načrte, da razbije vpliv, ki ga imajo komunisti nad italijanskimi delavci.

Cilj kampanje je, da se delavce odtrga od mogočnega Splošne konfederacije dela, ki se nahaja pod vplivom komunistov, in jih priključi novi "delavski" federaciji, ki se bo nahajala pod kontrolo klerikalcev.

Vatikan je začel svojo propagando s tisočji letaki in plakati ter z veliko kampanjo proti Splošni konfederaciji dela.

Tudi sam sv. Oče je v svojih govorih zadnje dve nedelji, jih je imel za mlade člane Katoliške akcije svetoval, naj se ustanovi delavsko gibanje, ki bi slonelo na krščanskih principih in borbi proti komunizmu.

DRUŽBA G. M. PREVZELA TOVARNO V AVSTRILIJI

DUNAJ, 13. sept. — Ameriška družba General Motors je danes prevzela znano avstrijsko tovarno Stejer avtov. Pred tem je družba dobila kontrolo tudi nad italijansko tovarno avtov FIAT.

Štirideset vojakov ubitih v železniški nesreči na Koreji

SEOUL, Koreja, 15. sept. — Ameriške okupacijske oblasti so objavile, da je bilo v železniški nesreči blizu Taejona ubitih 40 ameriških vojakov, ranjenih pa 60.

Nesreča se je pripetila, ko je neki potniški vlak trčil v drugega. Večinoma so bili ubiti vojaki ameriške okupacijske sile za južno Korejo. V Seoul so že danes prihajali 20 mrtvih vojakov in 16 ranjenih.

Za težke posledice železniške katastrofe se je zvedelo, šele ko je v Seoul dospel prvi bolniški vlak.

(V Washingtonu so uradniki obrambnega oddelka izjavili, da še niso dobili nobenega poročila o nesreči).

Rev. Melish pravi, da so ogrožene osnovne svobodščine

NEW YORK, 13. sept. — Rektor protestantske episkopalne cerkve Rev. William Melish je v večerajnji pridigi omenil resolucijo Lambeth konference, s katero se je podprlo polno svobodo govora, vesti in vere, ter je izjavil, da "je to pojmovanje svobode danes direktno ogroženo v Ameriki."

Rev. Melish je v svoji pridigi pod naslovom "Vest, rdeči sloniki in Bog" obsodil tiste, ki bi zaznamovali za neoljalne in ne-ameriške nekatere vrste političnih in ekonomskih mišljenj, brez ozira na dobro vest tistih, ki v njih verujejo.

"Kaj je bolj osnovno za našo ustavo kot pa pojem, da je neka oseba nedolžna, dokler se ji ne dokaže, da je kriva? Sedaj pa ni nič nenavadnega videti javne obravnave, ki jih vršijo odbori kongresa, brez zagovora, s katerim bi se dokazalo nedolžnost obtoženca."

Znani progresivni protestantski duhovnik je tudi izjavil, da ni nič bolj osnovnega v naši ustavi kot dejstvo, da se nobena ne more kaznovati za njegova mišljenja in za izražanja tega mišljenja, pač pa samo za dejanja.

"Toda kolikim ameriškim državljanom je danes ogrožena svoboda; in koliko prebivalcev, ki so se toliko časa nahajali v deželi in ki so na mnogih poljih prispevali ameriški načinu življenja, se danes nahaja pred deportacijo, ne radi svojih dejanj, pač pa ker so njihova verovanja drugačnaka kot pa verovanja tistih skupin, ki so na oblasti?" je rekel Rev. Melish.

JUGOSLAVIJA PLAČALA AMERIKI ODSKODNINO

WASHINGTON, 14. sept. — Državni oddelek je snoči naznanil, da je prejel od Jugoslavije ček v znesku \$17,000,000 za povzročeno imovino ameriških državljanov.

Ček se bo nahajal v državnih zakladnici, dokler kongres ali pa posebna agencija ne bo odločila kako se bo denar razdelil prizadetim državljanom.

BELGIJA RATIFICIRALA MIROVNO POGODBO ITALIJE

PARIZ, 14. sept. — Belgijska vlada je danes odobrila mirovno pogodbo z Italijo.

Indijske čete napadle malo državo Hyderabad

Razkačeni muslimani demonstrirajo in zahtevajo, naj Pakistan napove vojno

NEW DELHI, 14. sept. — Glavni štab indijske armade je danes sporočil, da so indijske čete že na pol poti v glavno mesto male princovske države Hyderabad.

Indijske čete so invadirale Hyderabad pred 36 urami.

Neki predstavnik indijske armade je naznanil, da je ena kolona okrog 85 milj od glavnega mesta, druga pa se je približala že na 60 milj.

Iz indijskih virov dalje poročajo, da so čete naletale na odpor, da pa se napredovanje vrši brez večjih zaprek. Indijci so zavzeli Jalno, železniško mesto Hyderabad in odrezale od zaledja drugo glavno mesto Aurangabad.

Indijskim četam se zoperstavljajo redna vojska Hyderabad in gerilci.

Muslimani zahtevajo napoved vojne Indiji

Včeraj se je glavna borba vr-

šila pri Naldrugu, ki je glavno bojišče in kamor so Indijci poslali tanke in letala. Indijski armadni predstavnik je izjavil, da je bilo na tem področju ubitih 100 vojakov Hyderabad, zajetih pa 150 in še okrog 50 gerilcev.

Iz Karachi-ja pa medtem poročajo, da so razkačeni muslimani priredili demonstracije, ter da zaradi indijske invazije Hyderabad zahtevajo, naj muslimanska država Pakistan napove vojno Indiji.

Indijska vlada je objavila nujnostno stanje in vpoklicala v armado demobilizirane veterane.

V jugoslovanskih mestih je radi izvoza prišlo do pomanjkanja hrane

BEOGRAD, 13. sept. — Zadnje tedne se je v Beogradu in ostalih jugoslovanskih mestih pojavilo pomanjkanje hrane, posebno mesa, masti in žita. Poskušalo se je vreči krivdo na nedostatek državnih agencij za delitev hrane, toda razlogi za pomanjkanje so v tem času po svoji osnovi isti kot v vseh ostalih jugovzhodnih državah Evrope.

Zadnja dva ali pa tri leta so se znižanja odmerkov hrane v mestnih centrih Jugoslavije in drugih dežel pojavila kot posledica načrtne ekonomije, vsled katere bi primitivni in nizki poljedelski sistem moral hraniti naraščajoče mestno in industrijsko prebivalstvo, istočasno pa plačati za uvoz glavnih oprem in nujnih sirovin, ki so potrebne za industrializacijo teh zaostalih držav.

Težkoče so se pojavile, ker so v načrtni ekonomiji odmerki hrane preračunani na ravni, ki je potrebna za obstanek, da bi se tako lahko zadostilo izvoznim zahtevam, ki so potrebne, da se plača za program industrializacije.

Jugoslovanske oblasti se zavedajo teh težkoč in ne bodo vznemirjale male kmete z drastično kolektivizacijo, ki bi samo povzročila politične borbe in vrgla iz ravnovesja izvoz hrane. Vsled tega razloga so se jugoslovanski voditelji rajši odločili za razširitev sistema kmečkih zadrug kot pa za drastično kolektivizacijo.

Uradno glasilo jugoslovanske komunistične stranke "Borba" je objavilo članek, s katerim analizira poljedelske pogoje v deželi. Dočim je problem podzavljenja industrije in obrta bil relativno lahek, pa je po mnenju "Borbe" agrarni problem daleč bolj zapleten, da bi se lahko dovolilo neko lahko rešitev.

Jugoslovanski poljedelski sistem sloni v prvi vrsti na več kot 2,000,000 malih posestev. Po razlagi "Borbe" mali kmečki posestniki niso parazitski razred, ampak aktivni proizvajalci, ki tvorijo večino jugoslovanskega prebivalstva. Njih se ne more razlastiti ter regimentirati in

možno kolektivizacijo se lahko doseže samo z globokimi spremembami v produkcijskih odnosih in z razumevanjem milijonov kmetov.

Potem, ko navaja nezadostno poljedelsko produkcijo v primeri z drugimi državami, Canada, Argentino in Dansko, "Borba" pravi, da so mala posestva omejila možnost za uporabo farm-skih strojev. Pravi tudi, da se med malimi kmeti pojavlja tendenca, da proizvajajo samo za svoje lastne potrebe. Vsled tega lahko jugoslovanska poljedelska produkcija postavi na trge le 30 odstotkov svojih proizvodov, kar je zelo resen nedostatek z ozirom na naraščajoče mestno in industrijsko prebivalstvo, ki se je med letom 1931 in 1948 zvišalo za 28 odstotkov, soglasno s petletnim planom pa bo zvišano za 122 odstotkov.

Vsled tega naraščanja industrijskega prebivalstva rastejo tudi potrebe po hrani, ki jo sedanjí poljedelski sistem ne more preskrbeti.

Pri koncu članka "Borba" pravi, da bi se kolektivizacija poljedelstva morala izvršiti počasi, dokler jugoslovanska industrija ne bo zmogla, da produ-cira dovolj strojev in potrebščin za prebivalstvo.

IN 2,000 STAVKARJI STOPAD MED POLICIJO

RICHMOND, Cal., 14. sept. — Pred oljnim rafinerijami Standard Co. je danes prišlo do spopada med policijo in 2,000 delavci, ki so člani CIO unije. Delavci so se zabarikadirali pred rafinerijami in ko je policija poskušala spremiti na delo delavce AFL, so se stavkajoči člani CIO zoperstavili. Prišlo je do fizičnega obračunavanja. Ko je policija začela metati solzne bombe, so jih razkačeni delavci začeli metati nazaj v njihove vrste.

V INDOEZIJI SO IZBRUHLE BORBE

BATAVIA, 14. sept. — Indoneški radio poroča, da je 60 milj od mesta Indonezije Soerakarta prišlo do borb med levicjarji in desničarskimi skupinami.

“ENAKOPRAVNOST”

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE
CLEVELAND 3, OHIO
HENDERSON 5311-12
Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)
By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town:
(Po raznašalcu in po pošti v Clevelandu in izven mesta):
For One Year—(Za eno leto) \$8.50
For Six Months—(Za šest mesecev) 5.00
For Three Months—(Za tri mesece) 3.00

For Canada, Europe and Other Foreign Countries:
(Za Kanado, Evropo in druge inozemske države):
For One Year—(Za eno leto) \$10.00
For Six Months—(Za šest mesecev) 6.50
For Three Months—(Za tri mesece) 3.00

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

O ČEMU STA POLEMIZIRALA MOLEK IN ŠABEC?

(Kratki pregled razprav, polemik in naziranj bivšega urednika "Enakopravnosti" g. A. Šabca, izpopolnjen z njegovimi polemikami z A.D., vse skupaj pa gledano v luči sodobnih razmer.)

(Nadaljevanje in konec.)

VII.

Zaključek

V uvodu tega kratkega pregleda razprav, polemik in naziranj bivšega urednika "E." g. A. Šabca smo že poudarili, da so to Šabčeva naziranja iz leta 1943, in da to nikakor ne pomeni, da se Šabec z njimi še vedno strinja. To moramo omeniti, da mu ne bi delali krivice in mu vsiljevali nekdanje ideje, katerih se danes v "Glasu SDZ" na vso moč oteplje.

Zdi se pa, da bi sam g. Šabec z ozirom na svojo najnovejšo ideološko in politično preorijentacijo moral dati o tem bolj jasno izjavo kot pa jo je podal v svojem ponatisku "Priložnostnih beležk," v "Glasu SDZ" z dne 26. junija t. l. Ni dvoma, da sta med ostalim Šabec in Molek polemizirala glede pojmov "republik" in "demokracij." Toda pri čitanju sedanjih komentarjev urednika "Glasu SDZ" se nahajamo pod vtisom, da Šabec še vedno neče določeno povedati, kdo je prav za prav v tem gigantskem razčiščevanju pojmov imel prav, kdo pa ne. Previdno se izogiblje slehernemu obračunu s svojo preteklostjo in s svojimi preteklimi nazori; nima dovolj poguma, da bi odprto povedal—moji nazori, moje delo, moja prepričanja so bila zrešena. Bile so to le iluzije, le Potemkinove vasi.

Poleg sv. Očeta je le malo nezmotljivih človeških bitij, ki bi priznala svoje napake in svoje zmote. Vsak pa jih lahko dela nekdo iz nevednosti, drugi pa zopet ker so mu poklic. Toda obsojbe je vreden vsak omahljivi mož če te svoje zmote odkrito ne prizna in jih tudi javno ne zavrže. Na dveh stolicah se da sedeti le nekaj časa.

G. Šabec iz leta 1948 bi storil uslugo slovenski javnosti, če bi odkritosrčno povedal, kako stvari stojijo s temi ideološkimi in političnimi prepričanji g. Šabca iz leta 1943. Ne samo kar se tiče vprašanja "republik" in "demokracij," pač pa v vseh, ki smo jih v tem članku navedli. Vsa ta prepričanja zaokrožena v celetno tvorijo progresivno miselnost, ki se jo ne more ločiti na fragmente in "povsem nedolžne in dostojne razprave." Ni samo vprašanje ene razprave, ki je po mnenju g. Šabca, "to the point," ampak je tu tudi vprašanje progresivne miselnosti v odnosu na vsa vprašanja. Iz tega razloga, poleg glavnega, ki je, da v teh kritičnih časih poudarimo, progresivna tradicija "Enakopravnosti," smo bili prisiljeni omeniti vprašanja, ki jih je Šabec očitno namenoma prezrl. Vsa ta vprašanja so danes zelo, zelo "to the point" in naša opazka, da so Šabčeve polemike in razprave bile "dalekovidne," ni prav nič pretirana.

Naši napredni slovenski delavci, ki zasledujejo sedanje "kulturne" aktivnosti v "Glasu SDZ" bivšega urednika "E.," so mogoče bili pod enim zelo značilnim vtisom. Iz tega kratkega pregleda razprav, kritik naziranj in polemik bivšega urednika "E." so mogli biti pod vtisom, da to niso samo polemike bivšega urednika "E." z bivšim urednikom "Prosvete," pač pa da obenem Šabec iz leta 1943 polemizira s Šabcem iz leta 1948—urednik napredne "Enakopravnosti" z urednikom reakcionarnega "Glasu SDZ."

Pred petimi leti je Šabec na vso moč metal boomerange na Moleka in A.D. Po petih letih so se ti boomerangi vrnili in udrihajo po Šabcu, uredniku "Glasu SDZ!" Kakšen zaplet! To pa vse radi pomanjkanja "pravih" orijentacij, kakršnih se ne bi smelo pričakovati od urednika neprednega delavskega lista, ki jih je nekoč Šabec očital Moleku!

Upamo, da bo v kakšnem svojem prihodnjem "kulturnem obzorju" ali pa "naši kroniki," g. Šabec, urednik "Glasu SDZ" pojasnil svoje sedanje stališče v zvezi s serijo člankov, ki smo jih priobčili. Pričakujemo pa, da jih bo obravnaval v celoti, jih v celoti zavrgel ali pa odobril. To je potrebno tudi radi samega g. Moleka, ki verjetno pričakuje končno priznanje, kdo je imel prav—on ali pa Šabec?

Slovenska javnost upravičeno pričakuje takšne izjave,

UREDNIKOVA POŠTA

Lutkovna predstava v S. N. Domu

Cleveland, O. — V avditoriju S. N. Doma na St. Clair Ave. smo v prošlosti imeli priliko videti in slišati že različne programe in predstave, opere, koncerte, igre, itd. Sedaj pa pride na vrsto še lutkovna igra "Jack and the Bean-stalk" v štirih slikah, prirejena po pravljici iste imena.

Med nami v Clevelandu imamo umetnika Mr. Shirley Breitweita, slikarja in operatorja lutkovnega gledališča, katerega si je sam naredil. On slika odersko scenerijo za dramsko društvo "Ivan Cankar" odkar je umrl Jos. Likar. Pred nekaj leti je med drugim preslikal tudi glavni zastor na odru S. N. Doma pa vzorec slike Maksim Gasparyja. To mojstersko delo je vzbudilo veliko zanimanje med vsemi, ki ste videli ta zastor.

Mr. Breitweit prihaja iz prijazne stare angleške igralske rodbine in se je tudi tekom svojega življenja sam udeleževal v raznih panogah igralskega odrih in kini. Sedaj je že prileten mož. Med drugim si je naredil tudi vzorno lutkovno gledališče, kar sedaj predstavlja s pomočjo svoje družine na raznih odrih v Clevelandu in drugih mestih. To gledališče je najbrže edinstveno v Clevelandu in še daleč na okoli. Lutke je treba znati narediti in jih operirati, kar pa ni lahka stvar. Toda on je vspel in njegove predstave so umetniško dovršene v tej liniji. To se vse spremlja z godbo in govori lutk in gre vse po taktu, kot v operi. Marsikdo je že poskusil, toda le malokdo uspel s tem hobiem.

Mr. Breitweit je potom dramskega društva Ivan Cankar pomagal pri zbiranju sklada za nabavo potrebščin za otroško bolnišnico v Sloveniji. Društvo je njegovo ponudbo sprejelo. V ta namen bo Mr. Breitweit podal v dnevih 1. in 2. oktobra na odru S. N. Doma na St. Clair Ave. štiri predstave pravljice igre "Jack and the Bean-stalk", ki je znana vsakemu ameriškemu otroku in odraslim. Predstave se bodo vršile samo po dnevi in sicer ob sledečih urah, v petek 1. oktobra ob 4 uri popoldne; v soboto 2. oktobra ob 10:30 dopoldne; ob 1. uri popoldne in ob 3 uri popoldne. Ob večerih v teh dnevih je dvorana oddana drugim. Zato se bodo te predstave vršile samo po dnevi, ker drugače avditorij in oder ni prost. Vstopnina je samo 25c za osebo. Vstopnice bodo v kratkem na razpolago v raznih trgovinah, katere si boste lahko poljubno izbrali. Pazite na nadaljno sporočilo o tej zadevi v listih.

Dramsko društvo "Ivan Cankar" priredi 5. decembra letos predstavo v spomin 30-letnice smrti pisatelja Ivana Cankarja in 30-letnice obstanka društva, ki nosi njegovo ime. Podalo se bo originalno Cankarjevo drama "Kralj na Betajnovi" in vse ljubitelje dramatik že sedaj opozarjamo, da si rezervirajo

takšnega "dokumenta," s katerim bi Šabec iz leta 1948 obsodil Šabca iz leta 1943, ali pa s katero bi Šabec iz leta 1943 odsodil Šabca iz leta 1948. Verjamemo, da je težko zavreči preteklost in vse tisto, kar je bilo tako ozko povezano z življenjem in delom enega naprednega človeka. Toda temu se nihče ne more izogniti. Posebno v sedanjih časih, ko se svet nahaja na robu prepada in ko imajo posebno častnikarji pred ljudstvom veliko, res prav veliko odgovornost.

Toda predno nam bo g. Šabec podal svoj končni odgovor, ga želimo spomniti na izjavo, ki jo je podal v svoji polemiki z Molekom dne 27. feb. 1. 1943 ("Ob tednu"). Glasi se:

"S političnimi samomorilci in ubijalci svojih lastnih idej, ki so odločeni z nečastnim dokumentom dokončati svoja nekdanja res hvalevredna dela in dognanja, se ne bomo v bodoče več pečali."

nedeljo 5. decembra za Cankarja. Predstava bo samo popoldne ob 3. uri, da se morete udeležiti tudi iz sosednjih mest te važne prireditve. Več o tem bomo poročali pozneje.

Erazem Gorshe.

Po obisku v metropoli

New Smyrna Beach, Fla.—Ker nas je floridsko solnce do kosti segrelo, smo se odločili pred nedavnim, da jih gremo v Cleveland malo ohladiti, a glej, solnce nas je vso pot dobro spremljevalo; nismo mu mogli ubežati in tako smo dobili enako vročino v Clevelandu kot je v Floridi.

V Clevelandu pa smo se imenitno počutili, saj so nam stregle hčerke Orelja Meden in Dorothy Kovač kot je le mogoče, za kar pa se jima tudi najlepše zahvaljujemo.

Enako gostoljubno smo bili sprejeti in pogosteni od naših dobrih prijateljev: Jože Ceglar

I. Šrajber:

DVA TEDNA A INDIJI

(Popotni zapiski)

Letos konec februarja smo se zastopniki sovjetske mladine udeležili kot gostje mladinske konference južnovzhodnih azijskih dežel v Kalkuti. Potovali smo po zraku. Prvo indijsko mesto, kjer je pristalo naše letalo, je bilo Pešavar.

Na vojaškem letališču je pristopili k našemu letalu več častnikov in narednikov Royal Pakistan Air Forces (Kraljevskih pakistanskih letalskih sil). Indija ima zdaj dve armadi. Pakistan ima svojo in Hindustan prav tako svojo vojsko. Toda letalci obeh dominijonov nosijo docela enake temnomodre angleške uniforme. Lete na prav lahkih angleških in ameriških letalih in govore in isti jezik — angleščino.

V Pešavarju so nas zaradi slabega vremena pridržali čez noč. Zvečer smo šli na sprehod po mestu. Bilo je toplo kakor pri nas v Moskvi v maju. Na pustih ulicah je dež pustil velike luže. Le ostro in naglo kopitanje urnih malih mezgov je motilo zaspano tišino mesta. Medzi vlečejo lahka vozila na dveh kolesih, imenovana "tonga", v katerih je prostora za štiri potnike, ki si kažejo hrbe.

Po ozki stranski ulici smo prišli v razsvetljene trgovske ulice. Nizke trgovine brez sprednjih sten so podobne dekoracijam kakšnega lutkovnega gledališča. V trgovinah s sadjem se kopičijo oranže in ananasi, celi šopi zelenih banan, obranih pozimi, kokosovi orehi, mandlji in datlji. Kriče ponujajo trgovci svoje blago.

Več majhnih razcapancev nam vztrajno sledi za petami. Beračijo za miloščino in dvigajo svoje cunje, da bi nam pokazali gnojne tvore po životu.

Ustavimo se ob papirnici, kjer prodajajo pornografično ameriško literaturo in značke z zemljevidom Indije, ki prikazujejo zapadni in vzvodni Pakistan v zeleni, Indijsko Unijo pa v ržnati barvi. Razen tega tu kupimo slike Džinaha, voditelja muslimanske lige.

Malinski prodajalec nas debelo pogleda, ko zve, da smo iz Sovjetske zveze. Povprašuje nas, kako živimo v sovjetski deželi. Iz teh vprašanj lahko brž spoznamo, da si je dnevnik "Pakistan Times", na katerega se naš sobesednik sklicuje, zelo prizadeval, da bi vtepel svojim bralcem kolikor mogoče protisovjetskih neumnosti v glavo.

v Madisonu, Franc Germek v Genevi, Franc Dekar v Steubenville, O., Martin Kožar in Jože Meden, ki sta nam darovala dobrega starega vina, Mr. Jože Kušer v Willoughby, ki nas je postregel s pivom in še nam je čast zaigral lepe valčke in polke, Franc Jelerčič, ki nam je pokazal svoj prekrasni vrt poln cvetlic, ter lepo stanovanje; Anton Logar, E. 222 St. in Anton Pustinar, Ivan Ave., ki sta nas lepo spremlila k Franc Cigoju na E. 200 St. k polni mizi najboljšega piva, kot tudi vsem, ki so nas prišli obiskati na dom. Zal nam je, da nismo mogli iti vseh obiskati, ker naš dopust je vse prehitro minil. Vabimo pa, da ko bi kdo izmed vas slučajno prišel na potovanje v solčno Florido, da se zgledate pri nas in skušali bomo vam po naši moči povrniti vašo postrežbo.

Se enkrat se zahvaljujemo vsem in vsakemu za vse ter pozdravljamo vse znance in prijatelje.

—Anton Černe in družina
305 Mary Ave.

riško literaturo in značke z zemljevidom Indije, ki prikazujejo zapadni in vzvodni Pakistan v zeleni, Indijsko Unijo pa v ržnati barvi. Razen tega tu kupimo slike Džinaha, voditelja muslimanske lige.

Malinski prodajalec nas debelo pogleda, ko zve, da smo iz Sovjetske zveze. Povprašuje nas, kako živimo v sovjetski deželi. Iz teh vprašanj lahko brž spoznamo, da si je dnevnik "Pakistan Times", na katerega se naš sobesednik sklicuje, zelo prizadeval, da bi vtepel svojim bralcem kolikor mogoče protisovjetskih neumnosti v glavo.

Ko smo potolažili njegovo radovednost, nam je pričel pripovedovati o življenju v svoji domovini. Posmehljivo je rekel: "Tudi pri nas se zdaj pričinja novo življenje. Nedavno je iz Karačija odrinil poslednji angleški bataljon. Mister Džinah je bil pri poslovljni paradi in je rekel, da bodo Pakistanci večno hvaležni Angležem. To naj vzame na svojo vest! Meni je sicer mučno, da bi udrihal čezenj, ker trgujem z njegovimi slikami. Pa saj jih tako nihče ne kupi!"

Vzdihnil je in nadaljeval: "Odkrito rečeno, pri nas se ni prav nič spremenilo. Lakota razsaja še nadalje, kakor je divjala pred delitvijo Indije. V cellem bi dejal, da bo Pakistan pod vladno mistra Džinaha prav tako malo bogat in srečen kakor jaz, ki trgujem z njegovimi slikami."

Molče smo se vrnili v hotel. Pred našimi očmi je še vedno migotal pestri pogled na nočni bazar: kopice zlatih oranž, visoki kupi rdečezelenih ananasov, nam zraven pa razcapani in lačni ljudje.

Naslednji večer je poletelo naše letalo proti Kalkuti. Leteli smo pod neznansko temnim nebom, na katerem so se nenavadno bleščale zvezde. Spodaj v meglici se je vlekla reka Ganges. Pod krili našega letala smo videli luči mest Cawnpurn, Alahabat in Gaja. Opolnoči smo pristali v Kalkuti na letališču Dum-Dum, kjer so nas sprejeli člani mednarodnega pripravljalnega odbora za konferenco.

Drugo jutro smo šli na konferenco.

Ob dolgih asfaltiranih cestah se vlečejo stare hiše različnih kalibrov. Na njih vise pisane reklamne table, ki hvalijo avtomobilске znamke, krépčilne pi-jaje in sredstva zoper spolne bolezni. Od zgodnjega jutra do poznega večera je na glavnih kalkutskih ulicah vršil in drenj — kakofonija avtomobilskih

trobil, cvilečih tramvajev, ropotajočih predpotopnih avtobusov in vprijočih pocestnih prodajalcev. Mršave krave in voli se prav po domače sprehajajo po pločnikih.

V trgovinskih izložbah Kalkute vidiš pravcato obilje. Polno je ameriškega blaga: cigarete, ki jih je bila zapustila ameriška vojska, svinčniki, nogavice, nalivna peresa, tkanine. Kupcev pa skoraj ni. Iz dneva v dan leži po izložbah eno in isto blago. Po knjigarnah so kopice ameriškega šunda. Knjige, opremljene s pestrimi ovoji, so razgrnjene tik ob pločniku, da bi čimbolj privabljale kupce, in pripovedujejo o umorih in zakonolomih: "Jaz in moji ljubčki", "Modrobrade", "Zakon — to je nekaj drugega..." Ameriški kulturnosoci se pač ne zadovolje le s tem, da širijo takšno literarno poplavo v svoji deželi, zanašajo jo tudi v daljno Indijo.

Ob žgoči pripeki (39 C v februarju) je po ulicah silen vrvež. Indijski stražniki v črnih nogavicah, kratkih belih uniformah in z rdečim fesom na glavi, stoje na cestnih križiščih. V eni roki drže staromodnen sončnik, z drugo pa urejajo promet.

Številni avtomobili so večidel ameriškega izdelka. Taksijski so večidel orjaški Sikhi z dolgimi belimi bradami, podobni svetopisemskim modrijanom. Nosijo turbane in hlače dokolenke. Avtomobili drve sem in tja — po drevoredih, mimo razkošnih palač in svetišč, ob trgovskih pisarnah in palačah letalskih družb. Samo na robu mesta, kjer se ob ozkih ulicah vrste napol razpadle kolibe in kjer prebiva večina kalkutskega prebivalstva, čuješ le redkokdaj avtomobilsko trombo.

Mladinska konferenca južnovzhodnih azijskih dežel zboruje na robu mesta v Hospitalu Lake Barraks, v podolžnem splotju z okni brez šip in cementnim tlom. Stolov ni. Delegati sede na preprogah. Čevlje je treba pri vходу sezuti. Udeleženci konference so oblečeni v narodne noše. Prišli so iz Hindustana, Pakistana, Malaje, Indonezije, Vietnama, Burme, Kine, s Cejlona in Filipinskih otokov. Kot gostje so prišli zastopniki mladine iz Sovjetske zveze, Avstralije, Mongolije, Koreje in drugih dežel.

Številni delegati posežejo v debato. So zelo živahni. Vsak bi rad poročal, kaj se godi v njegovi deželi. Treba se je dogovoriti, kako naj nadalje nastopajo, kako naj se strnejo prizadevanja mladine v borbi za boljše življenje in za neodvisnost narodov.

Z govorniške tribune čujemo strašna dejstva in grozotne številke: — ena sama uničujoča obsodba imperializma, ki goni stotine milijonov ljudi na suženjsko delo, v siromastino in bedo. Čeprav so delegati iz različnih dežel južnovzhodne Azije, so si njihova poročila čudovito podobna, kajti v vsem tem koncu zemlje uničuje kolonizacijska samovolja, lakota in bolezen cela pokolenja.

Malajec, Li Sung, poroča uvo-domo prav obširno o stanju mladine. Poglavitno je govora o Indiji, največji azijski deželi. Od 380 milijonov indijskih prebivalcev je 85% nepismenih. Kmetje nimajo zemlje. V vsej Indiji je samo 7 tehničnih in 9 kmetijskih visokih šol.

Manzur Habib iz Pakistana govori o kmečkem združenju "Kisan Sabha". Bridko nasmejan pripoveduje: "Kmetje južnovzhodne Azije ostanejo mladi do svoje smrti. Odkod pa naj tudi vzamejo starce, ko je naša povprečna življenska doba komaj tri in dvajset let. Mi se rodimo, živimo in umiramo v hlapčestvu. Ne poznamo nič drugega kakor čezmerno delo, pomanjkanje in suženjstvo."

Raješvar Rao, ki pripada haja-

darabadski študentovski zvezi, sporoča, da ima v "neodvisni in od angleškega jarma osvobodjeni" kneževini Hajadarbod sam maharadža ali nizam, kakor mu pravijo, 5.100.000 oravov zemlje, ki mu letno donša 25.000.000 rupij, ddnarini na njegovih poljih pa zaslužijo na mesec po 10 do 2 rupij. V doljni Birmi, v pokrajinah Pegu, Hantavadi, Insein Miangma, je zemlja do dveh tretjin v rokah fevdalcev.

Tudi v Kalkuti najdeš marsikaj, kar ti pojasni in izpopolni poročila delegatov.

Brž ko stopiš iz hiše na cesto, te že obda množica razcapancev. Če neseš v rokah kakšen zavojček, se ti brž pridruži množica z veliko plosko košaro: — "Gospod! Jaz sem kuli. Dovolite, da vam ponesem prtljago." Osemleten čistilec čevljev nam sledi dolgo in nas skuša v zasloni angleščini prepričati, da imamo na škornju madež in da se bodo škornji svetili dva tedna kakor sonce, če jih bo on okrtal. Fant mora sam preživljati osemglavo družino. Ne on ne njegov oče ne ded niso nikoli nosili čevljev.

Kdor koli je kdaj potoval po Indiji, ve, da je tu lakota in pomanjkanje na ogled. Čeprav to veš, te pretrese slika indijskega življenja. Desettisoči neverjetno razcapani in skoraj nagih ljudi tavajo kakor sence po cestah ali brskajo po odpadkih, da bi našli olupek oranže ali banane. Beda v tej deželi je strahotnejša kakor jo moreš dopovedati. Nasprotja v Kalkuti jo napravljajo še očitnejše.

Veličastna je palača guvernerja zapadne Bengalije. Obdana je z visoko kovinsko ograjo, za katero vidiš negovane livade, cvetlične nasade in vodomete. Ob vrodu se košati lev iz mavca, ki ima prednjo šapo položeno na zemeljsko oblo. Onkraj ceste, prav nasproti vratom, pa je legel na pločnik bea-rač. To vam je docela izsušeno bitje, ki je še komaj podobno človeku. Vsa njegova obleka je ozek prepas čez ledja. Leži podolžno na kamniti plošči in dviga roke.

Mlada ženska nese v naročju dvehletnega otroka. Komaj še lahko prestavlja noge in izčrpani, negibni otrok visi kakor mrtev na njenih ramenih. Ženska sledi nekemu ameriškemu gentlemanu in ga prosi za majhen dar, pri čemer ponavlja: "Maharadža, maharadža!" Zdjajci pa ameriški "maharadža" obstane in ji zagrozi s pestjo, nakar ga prestrašena ženska pusti v miru.

V razkošnih nočnih zabaviščih plešejo pod jasnim nebom nališpane tuje dame s svojimi kavaleriji ob tuljenju džesa, ob šumenju vodometov in bučanju močnih ventilatorjev. Ulico dale, na drugi strani, pa spe na golih tleh številni ljudje, ki nikoli niso imeli strehe nad seboj.

Razumemo ogorčenje in sovražstvo, s kakršnem govore delegati mladinske konference o početju imperialistov v južnovzhodni Aziji. Mladi Indijci, Birmi ali Malajci si ne delajo nikakršnih iluzij o sedanjem stanju v svojih deželah. Vsi vedo, da se bo treba še boriti za pravo neodvisnost Indije, Birme ali Malaje.

Angleži so iz Indije "odšli". Izročili so oblast tako imenovani "narodnemu vodstvu" v Indiji in Pakistanu, oziroma maharadžam in knezom. Toda tuji imperialisti so si docela pridržali nadzorstvo nad gospodarstvom te dežele, še zlasti nad industrijo.

Da, industrija! Tisti čas, ko smo se mudili v Kalkuti, je bila tam indijska industrijska razstava. Veliki lepaki in časopisni oglasi so skušali privabljati občinstvo. Razstava naj bi, kakor so pisali listi, prikazala "velike pridobitve tehnike in obrti v Indiji".

Obiskali smo razstavo. Ozki prašni drevoredi zakrnelnega par-

(Dalje na 3. strani)

DVA TEDNA A INDIJI

(Nadaljevanje z 2. strani)

ka so imeli na vsaki strani majhne paviljone v slogu prodajalnic pešavarskega bazarja. Brž pri vходу je stalo več tankov, ki so bili domačega izdelka, zraven pa oklopni tovorni avtomobili in topovi angleškega izdelka. Na nekem tovrstnem avtomobilu so v Bombaju resda montirali grobo obdelan lesen okvir. Toda obiskovalci se briogajo zgolj za tkanine in rezbagaje iz slonove kosti, saj so to indijske posebnosti že iz sive davnine. Modernih strojev ali naprav na razstavi ni bilo. In to v deželi, ki ima toliko železne rude in premoga! Kolonijam se pač ne spodobi, da bi imele težko industrijo. Kolonija je vladajoči državi privesek za dobavo surovin. V tem pogledu ni bila angleška oblastva vselej in vseskoz dosledna.

Na neki seji konference je izvajal Satjapal Dang, predsednik vseindijske študentske zveze:

"Kje je neodvisnost, kje je demokracija? Kje je nacionalizacija zemlje in poglavitnih panog industrije? Vse to se je izkazalo za slepilo. Načrt nove ustave za Indijo je v posmeh pričakovanja ljudstva. Diktatorska pooblastila za prezidenta ne jamči nikakršnih pravic za delovno ljudstvo, ohranjene kneževine . . . Kaj naj delovna mladež pričakuje od takšne vladavine? Ostali smo kolonija, samo zunanji obesek se je spreminil. Le s strnitvijo naših sil in s silami napredka in demokracije na vsej zemeljski obliki bomo postali močnejši kakor naši sovražniki in si bomo lahko priborili resnično neodvisnost."

Dne 2. februarja je bilo na čast konferenci mestno zborovanje z geslom: "Roke stran od Azije!"

Od Majdanskega trga do parka in staniona Dežbandu je 9 km daleč Kljub žgocemu soncu se je zbralo čez 17.000 ljudi. Tu so bili delegati in gostje konference, delovna mladina Kalkute in kmetje iz bližnjih vasi. Demonstracija je zapolnila vso dolgo cesto, da je bil promet prekinjen. Poleg nas so stopali mladi Bengalci, ki so vzklkali parole. Eden je pričel peti naprej, drugi so povzeli vzklk: "Inkvila sindabad! — Naj živi revolucija!" — "Šamrad Džobad Azija čoro!" — Z imperialisti ven iz Azije!"

Iz velikih rjavih tramvajev in odprtih zelenih avtobusov, ki so zastali sredi žive reke, čujemo pozdravne besede. Vsi pločniki so polni in tisoči opazujejo pohod z oken in balkanov.

"Dol z dolarskim imperializmom!" vzklikne mlad Hindujev v angleščini.

"Dol z njim, dol!" mu odgovore tisočeri glasovi v oglušujočem zboru.

Mračilo se je že, ko so prišli demonstranti v park Dežbandu. Posedli so po trati, ki je bila še vroča od sončne pripeke. Predstavniki delegacij se zbero na tribuni. Pozdravijo zbor in poročajo o konferenci in njenih nalogah. Nina Zvanija, ki sprejema v imenu sovjetske delegacije, je toplo pozdravljena. Sploh sprejema indijska mladina sovjetsko delegacijo povsod prav priščno. Radi bi čim več zvedeli o našem življenju. Zanimajo se za kolektivno gospodarstvo, za obrtne šole, industrijo, književnost, gledališče in sport. Obsipajo nas z vprašanji, ki jim ni konca ne kraja. Številni poročevalci oblegajo vodjo naše delegacije.

Zadovoljni smo opazili, da marsikateri mladi Hindujev pozna razmerje v Sovjetski zvezi in njeno zunanjo politiko. Sovjetsko književnost poznajo in cenijo. Ko je neka indijska ljudskogledališka družba priredila poseben večer s plesom in petjem, so nas seznanili s skupino mladih književnikov. Eden izmed njih je preložil nekatere pesmi Konstantina Simonova iz angleščine v bengalsko. Zda objavljaja v nekem kalkutskem listu svoj prevod Simonovljega romana: "Dnevi in noči". Napredne plasti indijske inteligence poznajo in cenijo Gorkega, Majakovskega, Solohova . . . V največjih kalkutskih bioskopih so predvajali sovjetski barvni film "Parada mladosti". Gledalci so ga venomer prekinjali z burnim odobravanjem. Od koncu predstave se kar niso hoteli raziti.

Na povratku iz Kalkute smo se ustavili v Delhiju. V novem Delhiju je vse snažno in spodobno: nizke bele in rjave vile se skoraj izgubljajo v bohotnem zelenju pravih akacij. Novi Delhi so začeli graditi leta 1911, ko se je na jugu pričelo širiti uporiško gibanje in so Angličji sklenili, da bodo preložili metropolo iz Kalkute proti severu, ki je po njihovi sodbi bolj miren. Vse vladne ustanove, poslaništva, banke in rezidence velikih maharadž so v novem mestu.

Stari Delhi je navadna Indija: ozke ulice in majhne bajte; trume umazanih, sestradanih Hindujev in muslimanov. Pešci stopajo na blago, ki je razprostrto kar na pločniku — z nogami odrivajo smrdeče kopice gnijočih pomarančnih in bananskih olupkov.

Ogledujemo si znamenitosti Delhija. Tu je veličastna mošeja Kutub-din Anbek. Njen 80 m visoki minaret je kakor iz treh orjaških šahovskih stolpi-

čev, postavljenih drug na drugega. Mošeja stoji že nad 700 let. Naokrog vidimo razvaline starih stavb in pokopališča mohamedanskih vladarjev. V Red Fortu (Rdeči trdnjavi) — stari trdnjavi velikih mogulov — so ohranjeni čudoviti spomeniki mohamedanske gradbene umetnosti. Palača šaha Džabana, biserna mošeja, marmorni paviljoni, vse to je kakor iz Tisoč in ene noči. A tudi tu ni nič motilo angleških kolonizatorjev, da ne bi bili tik zraven postavili visokih zopnih vojašnic za svojo vojsko. Ti sivi kamniti zaboji razblinijo vso pravljčnost.

Da bi okrepili svojo gospodstvo, so kolonizatorji vselej ščitili verstva Indije: Islam, Budizem, hinduizem in drugo. Vsa ta verstva kultivirajo kar najbolj mračne predsodke in verovanja. V mošeji Džama Mašid iz 17. stoletja je poseben oddelek, kjer razkazuje mlad duhovni zapovest "urvi in drugi zapisek korana", ki ga je baje napisal Mohamedov posinovljeneec. Nato pokaže marmorno ploščo, na katero je prerok Mohamed nekoč postavil svojo nogo. In zgodil se je čudež: marmor se je topil kakor vosek, da je ostal odtis noge ohranjen, marmor pa je brž nato okamenel . . .

Nadalje si lahko ogledamo Mohamedove sandale iz velblodjega usnja in debelo rjavo kocično iz prerokove brade. Ko so nam pokazali vse te relikvije, so nas še poprosili za milodar "v prid svetišču" in "za molitve v naše zdravje".

Ni se še polegel trušč, ki ga je zbudil umor Gandhija. Pred mestom stoji na praznem prostoru betonski oder, obdan s bodljikavo žico. Tu so nedavno sežgali Gandhijevo truplo. Na betonu leže uvelj cvetni listi nekakšnih divjih zimskih rož.

Mladi Hindujev v beli djudski noši se pripelje na motornem kolesu, sname venec z ramena in ga položi pred postament. Potem nam pripoveduje v skrbno zbranih angleških besedah, kakšne so bile svečanosti ob sežigu trupla.

"Tu vam je stalo morje ljudstva. Pandit Nehru je bil tu in Patel je bil tu in z vsega sveta so se zbrali ljudje. Pejel so razdelili med zaupnike iz provinc in ti so potem vrgli pepel v vodo. Peščica pepela je tu pokopana. Za Gandhijem žalujem tudi jaz. On ni maral, da bi se Hindujci in muslimani klali. Pa saj veste, da je nekaterim ljudem to v prid. Ti so ga tudi umorili."

Zgroženo govori naš sobesednik o fašističnih morilcih iz Raštrije Sevaka Šangha. Prevod imena te organizacije se glasi: "Družba državnih služabnikov." Toda v Indiji so jih že davno prekrstili v Zvezo sovražnikov države. Pod pritiskom javnega

mnenja so oblastva razpustila to organizacijo in nekatere članke zaprla, pač zato, da bi jih zaščitila pred ljudsko jezo.

Člani indijske vlade radi govorijo na svojih javnih nastopih, o demokraciji in svobodi. To jih pa nikakor ne moti, da ne bi zverinsko zasledovali komunistično stranko, ki se bori za enotnost in pravo nacionalno neodvisnost Indije. Samo tu v Delhiju so v dveh mesecih petkrat preiskali poslopje Centralnega komiteja komunistične partije in policija je vse prebrskala, plenila in zapirala.

Oblastva pripravljajo prepoved Komunistične partije. Nikomur ni skrivnost, da so pregon komunistov zapovedali angleški imperialisti.

Mladinska konferenca dežel

Pravoslavne cerkve proti Vatikanu

Moskva, (Tass). — Patriarhi in predstavniki avtokefalnih pravoslavnih cerkev, ki so sodelovali na proslavi 500-letnice ruske pravoslavne cerkve, so proučili nekatera splošna vprašanja, ki zadevajo cerkev in sprejeli skupne sklepe.

Na konferenci so proučevali tale vprašanja: Vatikan, pravoslavna cerkev in vasijsko gibanje, pravoslavna cerkev, hierarhija anglikanske cerkve in cerkveni koledar.

Konferenca je soglasno obsojila aktivno vlogo Vatikana pri hujskanju na novo vojno, kakor tudi politično borbo proti demokraciji na svetu.

Rimski papeži — pravi resolucija — so bili vselej ob strani močnih proti šibkim in izkoriščanim. Dejavnost Vatikana je tudi sedaj naperjena proti interesom delovnega ljudstva. Vatikan je središče spletka proti interesom narodov zlasti slovanskih narodov. Vatikan je postal središče mednarodnega fašizma. Vsi kristjani, ne glede na narodnost ali vero, morajo označiti vatičansko politiko kot protikrščansko, protidemokratsko in protiljudsko.

Resolucija nadalje poudarja, da konferenca ostró razlikuje med hierarhijo katoliške cerkve pod vodstvom rimskega papeža in katoliškimi množicami, ki ne odgovarjajo za zločine, ki jih je izvršil Vatikan.

Glede odnosov med pravoslavno cerkvijo do tako imenovanega vasijskega gibanja se je Svet cerkva soglasno izjavil proti udeležbi na generalni skupščini, ki jo je Svetovna zveza cerkva sklicana za mesec avgust, ker glavni smoter tega gibanja ni cerkveni, marveč politični in protidemokratski.

Konferenca je sprejela tudi poslanico vsem kristjanom na svetu, v kateri jih poziva na borbo za mir in proti vojnim hujskačem. Tudi v drugih vpra-

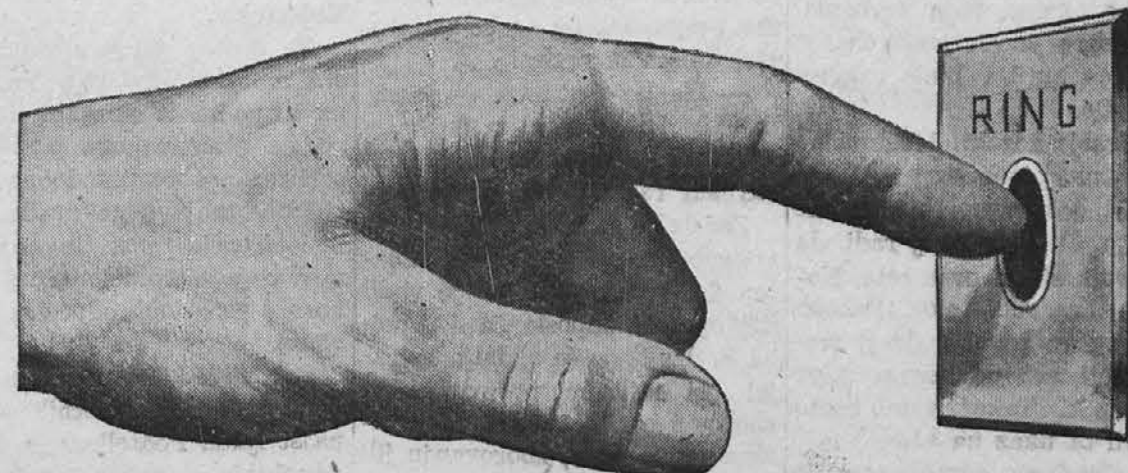
žujnozhodne Azije bo nedvomno zapustila globoka sled v političnem življenju današnje Indije. Delavnost udeležencev na tej konferenci pričuje o splošnem razmahu nacionalne in politične samozvesti azijskih narodov.

Milijonske množice delovnega ljudstva ne morejo v nočjo živeti po starem. One razumejo pravi smisel zviti mahinacij imperialistov, ki bi radi nadaljevali svojo oblast v Aziji pod novim plaščem. Vedno širše ljudske množice se vključujejo v borbo proti imperializmu. In ta borba se ne more končati drugače kakor s popolno zmago sil demokracije in napredka nad silami reakcije in teme.

S to mislijo smo po dveh tednih zapustili Indijo

šanjih so bili doseženi soglasni sklepi.

Vse sklepe so podpisali mo-

It's for you!

SOMETIME in the very near future, a finger will press your doorbell.

The ring will be for you, in more than one sense of the word.

For the doorbell ringer will be a volunteer representative of the U.S. Treasury, aiding the Security Drive to increase automatic buying of U.S. Security Bonds.

For your future, for your security, he will urge you to sign up for one of the two painless, easy, and systematic plans for putting part of your income—regularly—into U.S. Security Bonds.

One is the Payroll Savings Plan, for people on wages or salary. The other is the Bond-A-Month Plan, for those not on payrolls but who have a checking account in a bank.

In all fairness to yourself, you should welcome this man . . . and listen to him well. He is offering you peace of mind—the peace of mind that can only come from regular saving for the needs and wants of the future.

AMERICA'S SECURITY IS YOUR SECURITY!

ENAKOPRAVNOST

This is an official U. S. Treasury advertisement—prepared under auspices of Treasury Department and Advertising Council.

TONE SELISKAR:

TRŽAŠKA CESTA

ROMAN

(Nadaljevanje)

"Nič ne obrekujem, resnico govorim! Ti si avša avšasta, ko nekaj skrivaš, o čemer vse Kozarje gozbejajo!"

Mica se je sesedla na stol, pokrila obraz z dlanmi in zaihtela na ves glas. Bila je do nedavna oamamljena od strogih zapovedi krščanskega nauka in uživala se je v omotično sladko odpoved, o kateri je slišala v cerkvi in na cerkvenih shodih, posebno odkar je mladi kaplan tako zaneseno govoril o večnem devištvu; nekajkrat je že mislila na samostan in bi bila morda danes redovnica, če ne bi bilo treba odšteti samostanu dote, ki je ni zmogla. Hodila je k spovedi in k obhajilu, tudi na koru

je pela, vse proste misli je posvečala Bogu in božjim stvarim. Letos pa, od proščenja na Sveti Ani, je v nji svetnikarstvo začelo ugašati; pretepaški Jože, najbolj divji fant vseh Kozarjev, ki je obsedel ali kaj. Nič se ni mogla prav zbrati v molitvi, v cerkvi ji je glas otrpnil, če ga je opazila s kora, nemirna je postala, če je bil v bližini.

Štela pa se je še vedno za najbolj pobožno dekle v Kozarjah in najbolj vneto za vse cerkveno. Vse cvetje je znosila v cerkev in v kapelice, marsikatero jajce je na skrivaj prodala, da bi kupovala sveče za oltarje. Župnik jo je že nekajkrat postavil za zgled vsem drugim dekletom. Ali se je vseh teh tajinstvenih

stvari oklenila zaradi tega, ker ni bila lepa? Imela je močne lične kosti, v očeh pa nekaj mrtvega, nevesela in nepriklupna je bila, pa še kozava povrhu. Ta strašna nakazna bolezen je marsikatero popačila in kajpak, tudi v tistih časih so gledali bolj na ženske napake kot na moške. Pa tudi težko delo in neprestana skrb za gospodinjstvo sta jo izmučila, saj je gospodinjala že od svojega petnajstega leta, odkar so mati umrli.

Zdaj pa je stala pred veliko preizkušnjo. Druga dekleta so že vsaka imela svojega draga; izogibala se jih je, ker so jo mladi fantje nekako prezirali, razjedala jo je jezna zavist, ker je bila tako, ne po svoji volji, odtrgana od naravnega zakona življenja. Njeno telo pa je zdaj naenkrat zagorelo z vso silo po nečem sladkem, opojnem, po tistem nedeživetem, silnem, neznanem, po čemer prej ali slej zakoprni vsak človek, naj se še tako upira z mislijo in razumom,

s srcem in z dušo. Prežeta od narkov in v strahu božjem pred vsem tem, kar je prav za praven sam velik smrtni greh, se je grozila brezdnosti, ki je zijalo pred njo, hkrati pa jo je vlekl prav v to brezdnost blaženosti in omarne in neke čudovite zemске sreče.

A to je za pogubljeno dušo najkrajša pot v peklo. Le kaj storiti? Po pismu, ki ga je dal napraviti oče, ne sme, dokler se bo Tine učil, ničesar odprodati od grunta . . . Da, zalezovala jo je takšna misel, da bi najrajši vse prodala in šla v samostan. Klobasar bi z veseljem kupil, saj je že očeta nadlegoval in mu ponujal več kot je vredno. Toda zdaj je privezana na gruntec!

Ko se je pa udajala pregrešni posvetni misli, da bi postala Jožetova žena, jo je bilo strah njegove divje nature, čeprav ji je njegova nasilnost na dnu srca prav za prav prijala, ker je bil najmočnejši in nasilnejši med fanti naokoli. Pa nagib samice je

pravilno izbiral. Res, da sedaj ni storil še nič takšnega, da bi se zgrozila pred njim, ne, ljubezniv je bil in tako lepo je znal govoriti, da se je kar opijanjala ob njegovih besedah.

Vidiš, morda bi se potem, ko bi bil gospodar in njen mož, povsem obrnil v dobro; če bi svojo dušo pogubila z njim v postelji, bi na drugi strani rešila drugo dušo, obvarovala bi ga pretepo, pobojev, gostilne in kvant! Oh ti moj Bog, jutri pojde k župniku po svet, dve jarčki mu bo nesla, da se gospod ne bodo prehitro ujezili, maše za očeta bo plačala in gospod jo bodo prav gotovo rešili muk. Temu smrkvemu petelinu pa je treba zavezati jezik, tak otroče vendar ne sme govoriti o takih stvarih.

Tine jo škodoželjno opazuje, kako se cmeri v predpasnik zaradi resnice, ki ji jo povedal. E, predobro pozna svojo sestro! Marljiva je, za delo vsa čast ji, za dom in grudo bi si iztrgala srce, ampak na eno plat je mah-

njena, da! Življenje se ji spreha samo po cerkvenih stezicah, resničnega življenja pa se izogiba in nerazumljivega sramu in pobožne, pretirane gizdavosti, kar Tine ne more in ne more trpeti.

"Ali si Boga že čisto izgubil?" "Bog je in bo!" je dejal Tine mirno in lagodno mahadral z nogami po prizidku.

"Zakaj torej tako pregrešno govoriš?" "Zato, ker si najbolj trapasta ženska, kar jih poznam!"

"Oh, moj Bog, Tine, zakaj me pa vendar imaš za takšno?" "Ker te je najbolj zalega fantasija. Ali hočeš postati svetnica?"

"Ti si vendar še smrkvav, kako pa govoriš?" "Če me boš zmerjala, ti bom eno prisolil čez tvojo svetniško čeljusti. Toliko sem že star, da vem, kako se ljudje ženijo. Omo-

ži se, pa te ne bo strah in dolgačas ti ne bo! Ko boš dobila otroke, ne boš imela več časa tičati venomer v cerkvi. Bog sliši vsako molitev, četudi jo zmoliš na paši ali na njivi ali pa kje drugje. Bog je vseposod! Saj so nas župnik tako učili. Ti si kmetica in nič drugega ne boš kot kmetica, zakaj torej laziš venomer v cerkev? Tvoje neprestano žlebedranje pred oltarji je že kar smešno. To je opravilo za nune in menihe, ki zares nimajo drugega dela!"

Mica se je kar križala pod ploho Tinetovih pregrešnih besed in kdo ve, kaj bi ji še vse izrekkel, da se s ceste niso odprla važna vrata. Pred njimi je stal Jože, nihče drugi kot Jože z velikim cekarjem. Bil je še v jutranji, mašni obleki, izpod klobuka mu je gizdavo gledal čopek kodrastih las, viržinko je kadil, nenavadno vesel je bil videti.

(Dalje prihodnjfje)

